

Imidlertid kan brændselnøden til næste vinter for en stor del avhjælpes ved at enhver, som har dertil skikkede myrer, *skjærer torv til eget bruk*. Stiktorven egner sig mindre for transport, men til stedlig bruk er den det billigste brændsel, man kan faa.

Der henvises til utførligere oplysninger herom i det efterfølgende.

SAMMENLIGNING MELLEM FORSKJELLIG OPVARMNINGSENERGI

DE GRAFISKE TABELLER side 3 og 4 viser en sammenligning mellem brændselpriser og opvarmningsenergi i Kristiania til husholdningsbruk. Prisene er som de var i december maaned 1915, nu er de noget høiere, mens de i høst var noget lavere, saaat de anførte priser vistnok kan betragtes som et gjennemsnit for vinteren 1915—1916 og danner ialtfald et relativt billede av forholdene.

Den første tabel viser hvad 100000 varmeeenheter koster og kan for den elektriske opvarmning oplyses, at denne er beregnet efter den billigste pris for teknisk bruk, som kun faaes enkelte timer om natten samt i sommermaanederne. Skulde den ordinære pris pr. kw. være lagt til grund vilde søilen været mange ganger større. Længst til høire er vist, hvad brændtorven koster i nærheten av myren, naar man tilbereder torv til eget husbehov.

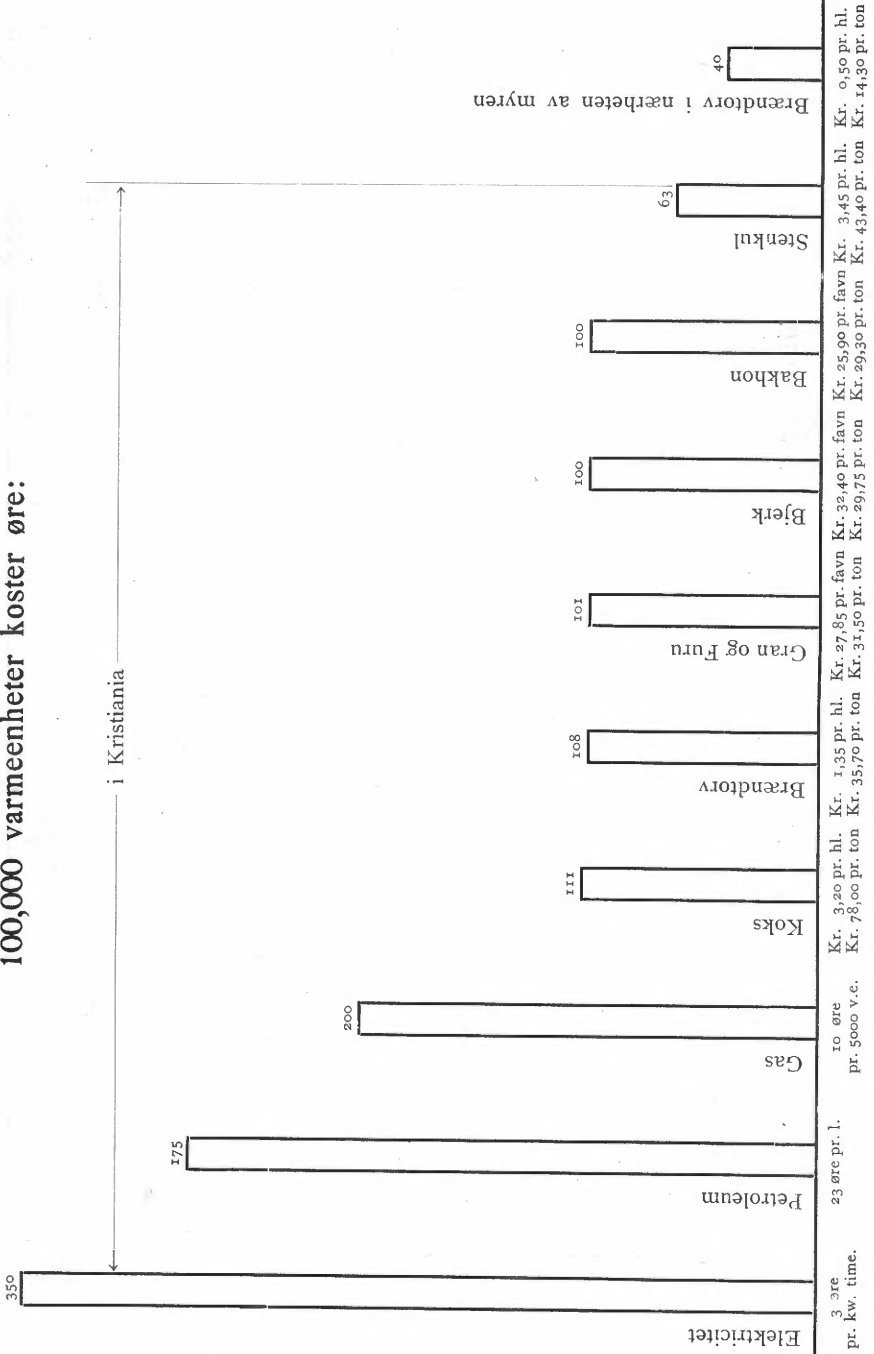
Av størst interesse er hvor megen varmeenergi man faar for 1 kr. ved den største opnaaelige nytteeffekt av ovnene. Som man ser er stenkul fremdeles mest økonomisk til opvarmning, men hvis brændtorven hadde kostet 90 øre pr. hl., som tilfældet var for 2 aar siden, vilde brændtorven været det billigste, og det er ialtfald fremdeles tilfældet i landdistriktene, hvor man kan tilberede brændtorv til eget behov. Mindst økonomisk er stenkul i komfyr, altsaa til kokning og stekning, for her blir nytteeffekten kun op til 15 %, hvorav omtrent halvdelen medgaar til kjøkkenets opvarmning.

I praksis opnaaes ikke altid den virkningsgrad av ovnene, som her er forutsat, men med ordentlig ovnpas kan det bli saa.

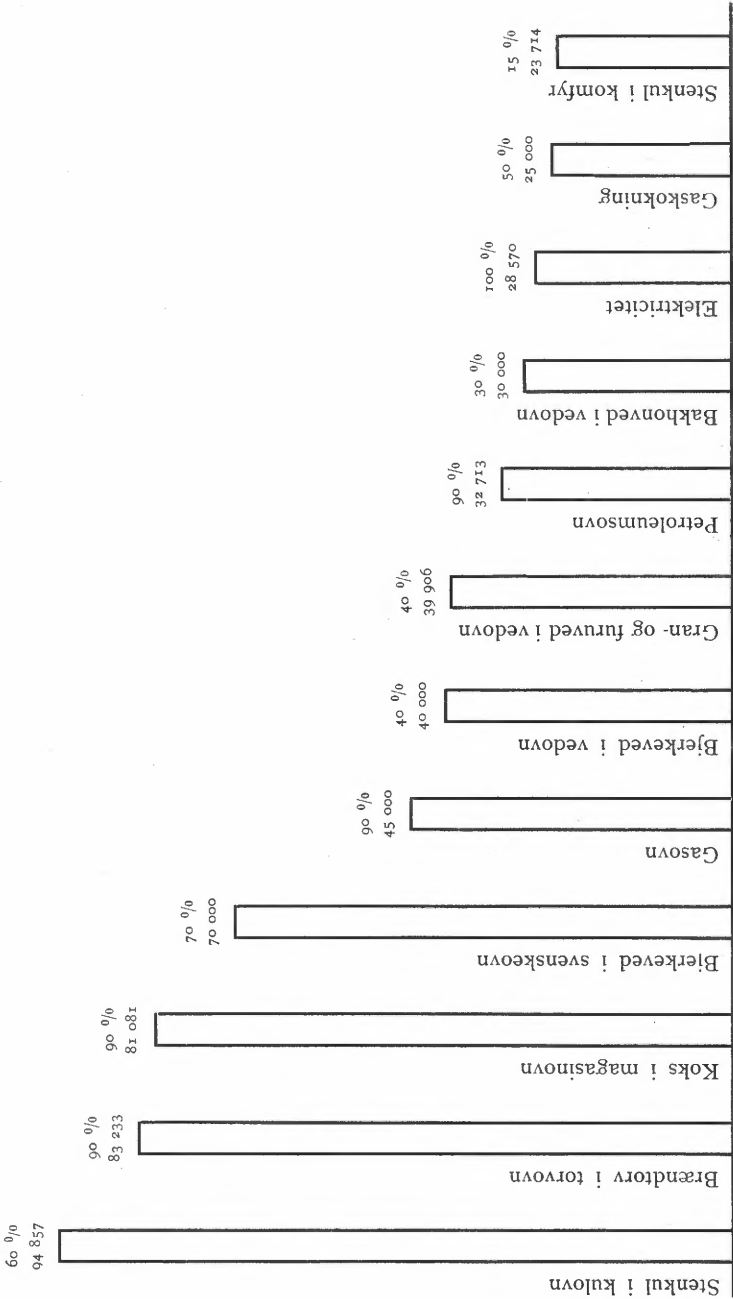
BRÆNDTORV

SOM HUSHOLDNINGSBRÆNDESEL spiller anvendelsen av brændtorv en stor rolle, det være sig i de træfattige distrikter langs kysten, oppe ved sætrene paa fjeldet, eller i de brede dale, hvor megen trivelig skog aar om andet nedhugges for at brændes op, og hvor det desværre ofte har været mer regningssvarende at kjøpe kul eller koks fra England,

100,000 varmeenheter koster øre:

For 1 kr. faar man antal utnyttede varmeeenheter:

end at forsøke paa at transportere tilgaards alt det avfald, som findes inde i skogene.

Naar man saa betænker, at man av 1 maal brændtorvmyr 2 m. dyp kan erholde 300 ton tør brændtorv, der i brændværdi motsvarer 1200 m.³ barved d. v. s. 480 favner à $2 \times 2 \times 0,63$ m., eller 900 m.³ bjerkeved, d. v. s. 360 favner à $2 \times 2 \times 0,63$ m., og man herefter regner ut, hvor mange maal skog man maa hugge, for at erholde 1200 m.³ barved eller 900 m.³ bjerkeved, og hvad det koster at transportere dette tilgaards sammenlignet med brændtorven, samt tar hensyn til, at man faar brændtorven færdig til fyring i passende stykker, mens man maa koste ekstra arbeide paa den hjemkjørte brændeveds sagning og hugning, da vil man forstaa, at rent økonomisk seet har brændtorv flere fordele fremfor brændeved.

Den almindeligste, enkleste og i mange tilfælder billigste maate at erholde brændtorv paa, er at skjære stiktorv. Saadan torvdrift foregaar allerede i stor utstrækning her i vort land.

Stiktorven har imidlertid flere ulemper, der ofte bidrar til at sætte torvsaken i miskredit. Den er som regel uensartet, voluminøs, let i vegten og porøs, smuler gjerne og gir meget avfald. Har man dertil uhensigtsmæssige ildsteder eller ikke fyrer paa en rationel maate, opstaar torvluft, og fordommene imot brændtorven økes.

Da stiktorven ikke har undergaaet nogensomhelst mekanisk forandring, er dens struktur og øvrige egenskaper de samme som i myren. Den kan ikke tørkes mere end til omkring 30 % vandgehalt og suger let vand til sig igjen, naar utsat for fugtighet

For at kunne fremme torvens tørkning, formindske porøsiteten og forøke volumvegten, maa man med maskinelle anordninger ødelægge torvens naturlige mekaniske struktur, idet man forrykker torvfibrenes indbyrdes stilling til hinanden og samtidig sønderdeler og sønderkjærer forekommende friske eller ikke fuldstændig fortorvede plantestoffer, hvorved torven blir en godt sammenblandet og ensartet masse, der under den efterfølgende tørkning fortætter sig til faste stykker.

Dette kan tilveiebringes paa to forskjellige maater.

Enten sammenblandes, sønderkjæres, knades og formes raatorven i dertil spesielt konstruerte kraftige maskiner av Anrep-Svedalas, Aadals Brugs, eller lignende type, efterat raatorven i myren først ved avgrøftning er befriet for mest mulig vand. Den derpaa følgende tørkning og fortætning foregaar paa et omsorgsfuldt avgrøftet og planeret tørkefelt.

Denne slags torv benævnes *maskinfortorv*.

Eller ogsaa opløses raatorven i vand, idet den samtidig sammenblandes, delvis sønderkjæres og eltes i dertil spesielt konstruerte maskiner, uten at avgrøftning herfor paa forhaand er absolut paakrævet. Torven formes derefter i formrammer utlagt paa tørkefeltet, hvilket maa være meget omsorgsfuldt avgrøftet og planert, bør allerhelst være fast mark.

Ved at blande torven med vand utkræves betydelig mindre kraft til torvens bearbejdelse.

Denne slags torv benævnes *eltetorv*.

Forøvrig fremstilles eltetorv paa flere forskellige maater, der alle har tilfælles, at behandlingen foregaar ved tilsætning av vand. I Danmark anvendes omtrent udelukkende eltemetoden, likeledes i Holland og store deler av Tyskland.

ANDELSBRÆNDTORVFORENING

DET første større andelsforetagende for tilberedning av brændtorv er nu dannet i Sverige under navn »*Skånska Andels-Bränntorvforeningen*« med hovedsæte i Malmø. Foreningens formaal er for medlemmenes regning at indkjøpe brukbare brændtorvmyrer og anlægge en eller flere brændtorvfabrikker samt for medlemmenes regning tilberede brændtorv og ifald produktionen overstiger medlemmenes behov ogsaa sælge brændtorv, likesom det eventuelt kan bli tale om at kombinere brændtorvdriften med torvstrøtilvirkning. Medlemmer av foreningen kan bli i Skåne bosatte forbrugere eller kjøpere av brændtorv. For hver andel betaler medlemmene en indsats av 20 kr. og erholder herfor aarlig pr. andel høist 1000 kg. brændtorv til en pris, som styret bestemmer. Foreningen stiftedes paa et talrikt besøkt møte i Malmø 24de januar d. a. og var da tegnet 8200 andeler, mens minimumstallet var sat til 5000. Det valgte styre fik i opdrag at kjøpe Sjöholmens myr ved Rönneholm med et areal av 450 tunnland eller 2250 maal for en pris av kr. 187 500, d. v. s. over 83 kr. pr. maal. Det er meningen at producere 10000 ton brændtorv med Anrep-Svedalamaskiner, og brændtorven skal leveres medlemmene frit oplastet jernbanevogn ved myren for en pris av 10 kr. pr. ton. Foreningen har indsendt andragende om statslaan.

Lignende foreninger bør man ogsaa faa her i landet.

BRÆNDTORVDRIFT TIL HUSBEOHV

BEARBEIDET I UTDRAE EFTER ALLAN REUTER
 »FINSKA MOSSKULTURFÖRENINGENS ÅRSBOK 1915«

MANGEN GAARDBRUKER, han kan være skogeier eller ikke, har nu, da brændselpriserne er saa høie, ønsket at skaffe sig et billigere brændsel for sit eget behov. Har han ved, sælger han helst alt hvad han kan avse og anvender heller et mindre kostbart brændsel i sit eget hjem. Men hvorfra skal han faa dette? Der er ikke faa gaardbrukere, som i nærheten av sin gaard har en eller anden myr. De grunde, formuldede og kvælstofrike myrer, der som oftest ligger paa lerbund,